

τερον δὲ χρώμα μεταξύ τῶν βαθμῶν 36,5° καὶ 37,5° δεικνύει ἡμῖν, ὅτι αὐτὰ εἶνε τὰ ὅρια τῆς ὀμαλῆς θερμοκρασίας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ἀριστερόθεν τῆς στήλης τοῦ ὑδραργύρου εὐρίσκεται ἡ κατὰ Κέλσιον διαίρεσις, δεξιόθεν δὲ ἡ κατὰ Ῥεωμύρον, εἰς ὀλοκλήρους βαθμούς, οὕτω δὲ ἐπετεύχθη ἡ κατὰλληλος χρησιμοποίησις τοῦ θερμομέτρου εἰς ὅλους τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας. Ἄν θέλετε νὰ μετρήσητε δι' αὐτοῦ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ λουτροῦ τῶν τέκνων σας, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο τι παρὰ νὰ τὸ θέσητε ἐντὸς τῆς παραπλευρώως ἀπεικονιζομένης ξυλίνης θήκης διὰ τῆς ἀνωθεν φαινομένης ὀπῆς ο. Τὸ ὕδωρ περιβρέχει πανταχόθεν τὸ θερμόμετρον διὰ μέσου τῶν ἀνοιγμάτων FF, ἡ δὲ ξυλίνη θήκη χρησιμεύει εἰς τὸ ν' ἀναρτᾶται τὸ θερμόμετρον εἰς τὸν τοῖχον πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς θερμοκρασίας τοῦ δωματίου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἀτμοσφαιράς. Ἐπειδὴ εἶσθε καλὴ καὶ φρόνιμος οἰκοδόσποινα, θὰ ἐρωτήσετε φυσικῶς καὶ περὶ τῆς ἀξίας ἐνὸς τοιοῦτου ἐργαλείου. Θὰ εὐχαριστηθῆτε μανθάνουσα ὅτι τὸ θερμόμετρον τοῦτο μετὰ τῆς θήκης του, δυνάμενον τρία ἄλλα θερμόμετρα ν' ἀντικαταστήσῃ, σχετικῶς εἶνε πολὺ εὐφθηνότερον αὐτῶν, δύνασθε δὲ νὰ τὸ προμηθευθῆτε

ἀντὶ 10 τὸ πολὺ γαλλ. φράγκων. Οὐδὲν λοιπὸν ἐμπόδιον ὑπάρχει πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς χρήσεως τοῦ θερμομέτρου εἰς ἅπαντες τοὺς οἰκογενειακοὺς κύκλους τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ὑμεῖς τοῦλάχιστον εἶσθε πεπεισμένη ὅτι αὐτὸ κατὰ τὰς ἡμέρας μὲν τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς υἱείας εἶνε πιστὸς φίλος καὶ σύμβουλος, ὅταν δὲ ἡ εἰμαρμένη μᾶς προσβάλλῃ διὰ νόσων, αὐτὸ εἶνε τότε ὁ πιστότατος καὶ ἀσφαλέςτατος βοηθὸς πρὸς ὑπερνίκησιν ὅλων τῶν συμφορῶν καὶ ταλαιπωριῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ἐν τέλει ἐκφράζω μὲν τὴν εὐχὴν, ὅπως μηδέποτε περιέλθετε εἰς τὴν ὁπωσδήποτε δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ κάμητε χρῆσιν τῆς νέας σας τέχνης, ἀλλ' εὐχομαι συγχρόνως, ὅταν ἐπέλθῃ τὸ ἀναπόφευκτον, νὰ μὴ χάσητε τὴν ἀπαιτούμενην γαλήνην, ἀπάθειαν καὶ ἡρεμίαν τοῦ πνεύματος. — Ἐργασθῆτε δὲ ἐγκαίρως καὶ οὐχὶ ἄφ' οὗ ἐπέλθῃ τὸ δεινὸν καὶ ἡ ἀμυχανία. Μὴ λησμονήτε τοὺς λόγους τοῦ σοφοῦ: „Ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου ἀναπόλεις τὴν εὐτυχίαν, ἐν δὲ τῇ εὐτυχίᾳ μὴ λησμονῆς τὴν δυστυχίαν“.

Ὁ Ὑμέτερος

ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ.

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ.

(Διήγημα.) (συνέχεια.)

Ἐπειτα ἐχαιρέτα τοὺς χωρικοὺς του καὶ οὗτοι ὑπεκλίνοντο πρὸ αὐτοῦ μέχρι τῆς ζώνης, ὅχι ὅμως μέχρι τοῦ ἐδάφους, διότι τοῦτο ἦτο λίαν αὐστηρῶς ἀπαιτούμενον. Καὶ ἡ μὲν φιλοξενία ἐξηκολοῦσε πάλιν ὡς καὶ πρότερον νὰ γίνηται, ἀλλ' ὁ Ματθαῖοβιτς δὲν ἐδεικνύετο πλέον ποτέ εἰς τοὺς ὑπηκόους του. Ἐνίοτε μὲ δέκοπτεν ἀναγινώσκουσαν διὰ τῆς ἐκφωνήσεως. „La machine se détraque! cela se gâte!“ Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἱ τῶσον στιλπνοὶ ὡς λίθοι, ἔγιναν τώρα ἀμαυροὶ καὶ μικρότεροι. Ἐνύσταζε συχνότερον ἢ προηγουμένως καὶ εἰς τὸν ὕπνον του ἀνέπνεε δυσκολώτερον. Ἡ πρὸς ἐμὲ συμπεριφορὰ του δὲν μετεβλήθη, προσετέθη ὅμως εἰς αὐτὴν τώρα καὶ εἰδὸς τι ἱπποτικῆς φιλοφροσύνης. Δηλαδὴ ὁσάκις ἐξηρχόμην εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἠγείρετο πάντοτε, ἂν καὶ μετὰ τινος δυσκολίας, ἀπὸ τῆς ἑδρας του, καὶ ὁσάκις ἐξηρχόμην μὲ συνάδευε μέχρι τῆς θύρας, στηρίζων με ὑπὸ τὸν ἀγκῶνα διὰ τῆς χειρὸς του. Ἀντὶ „Suzon“ μὲ ἀπεκάλεε ἤδη ὅτε μὲν „ma ehère demoiselle“, ὅτε δὲ „mon Antigone“.

Ὁ λεγόμενος „M. le Commandeur“ ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς μου καὶ ὁ θάνατός του καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἐνεποίησεν ἐπ' αὐτοῦ πολὺ μεγαλειότεραν ἐντύπωσιν παρὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς μου. Ὁ ὁμῆλξ του ἐγκατέλιπε τὸ ζῆν, καὶ τοῦτο τὸν εἶχε ταραξεί πολὺ. Καὶ ἐν ταῦτοις εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους ἔλαι αἱ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ συνίσταντο εἰς τοῦτο μόνον, ὅτι ἀνεφώνει πάντοτε „bien joué, mal réussi!“ ὁσάκις ὁ Ματθαῖοβιτς παίζων τὸ σφαιριστήριον μετὰ τοῦ κυρίου Ῥάτς ἀπετύγγανε τοῦ σκοποῦ, ἡ ὅτι, ὁσάκις ὁ Ματθαῖοβιτς παρὰ τὴν τράπεζαν ἀπετεινέτο πρὸς αὐτὸν μὲ μίαν ἐρώτησιν π. χ. ὡς τὴν ἑξῆς: „N'est-ce pas, M. le Commandeur, c'est Montesquieu, qui a dit cela dans ses lettres persanes?“ — αὐτὸς τότε ἔδιδε τὴν εὐφραδὴ ἀπάντησιν (ὅτε καὶ οὐχὶ σπανίως ἔχυνεν ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου του κοχλιάριον πλήρες ζέοντος ζωμοῦ): „Ah, Monsieur de Montesquieu? Un grand écrivain, monsieur, un grand écrivain!“ . . . Μόνον μίαν φορὰν, ὅτε ὁ Ματθαῖοβιτς τῷ εἶπεν ὅτι „les théophilanthropes ont eu pourtant du bon“, ἀνεφώνησεν ὁ πρεσβύτερος μὲ ἐξηρεδισμένην φωνήν: „Monsieur de Kolontouskoi!“ (ἐν διαστήματι εἰκοσιπέντε ἐτῶν συμβιώσεως δὲν εἶχε κατορθώσει ἀκόμη νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ προστάτου του). „Monsieur de Kolontouskoi, leur fondateur, l'instigateur de cette secte, ce La Reveillère Lepeaux était un bonnet rouge.“ — „Non, non!“ ἔλεγεν ὁ Ματθαῖοβιτς μειδιῶν καὶ τρίβων δραγμίδα ταμβάκου μεταξύ τῶν δακτύλων του. „des fleurs, des jeunes vierges, le culte de la Nature . . . ils ont eu du bon, ils ont eu du bon . . .!“

Πάντοτε περιερχόμην εἰς ἀπορίαν πῶς ἐν ᾧ τόσα ἐγνώριζεν ὁ Ματθαῖοβιτς, ἐν ταῦτοις αἱ γνώσεις του τῶσον ἥσαν ἀνωφελεῖς εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Ὁ Ἰωάννης Ματθαῖοβιτς ὁσημέραι ἐμαραίνεται, προσεπάθει ὅμως νὰ κρατηθῇ ἀκόμη εἰς τοὺς πόδας του. Τρεῖς περίπου ἑβδομάδας πρὸ τοῦ θανάτου του ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα σφοδρὸ ζάλη καὶ σκοτοδίνη, ἔγινε πολὺ σύννους καὶ εἶπε: „C'est la fin“. Ἀφ' οὗ συνῆλθε πάλιν καὶ ἀνεπαύθη, ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν εἰς Πετρούπολιν πρὸς τὸν μόνον του ἀδελφὸν καὶ κληρονόμον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπὸ εἰκοσιν ἡδὴ ἐτῶν εἶχε διακόψει πᾶσαν σχέσιν.

Ἄμα κατέστη γνωστὸν ὅτι ὁ Ἰωάννης Ματθαῖοβιτς ἠσθάνει, ἦλθε καὶ τὸν ἐπεσκέφθη εἰς τὸν γειτόνων του, καθολικὸς τις γερμανός, ὁ ὁποῖος ἦτον ἄλλοτε περίφημος ἱατρός, ἀπὸ πολλοῦ ὅμως εἶχεν ἀγοράσει ἐν μικρὸν κτῆμα διὰ νὰ ζήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀναπαύσει. Πολὺ σπανίως ἐπεσκέπτετο τὸν Ἰωάννην Ματθαῖοβιτς, ὅστις ὅμως πάντοτε τὸν ἐδέχετο λίαν εὐπροσηγόρως καὶ ἐν γένει τὸν ἐσέβετο ὑπερβολικῶς. Αὐτὸς ἦτον ἴσως ὁ μόνος ἀνθρώπος εἰς τὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον ὑπελήπτετο καὶ ἐξέτιμα.

Ὁ γέρον συνεβούλευσε τὸν Ἰωάννην Ματθαῖοβιτς νὰ προσκαλέσῃ ἱερέα, ἀλλ' αὐτὸς ἀπέκρινε: „Ces messieurs et moi, nous avons rien à nous dire“ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ὁμιλήσωσι περὶ ἄλλου θέματος. Ἀφ' οὗ ὅμως ὁ γέρον ἀνεχώρησε, διέταξε τὸν θαλαμηπόλον του κατένα πλέον νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Κατόπιν προσεκάλεσεν ἐμὲ. Ἐφφικίασα ὅταν τὸν εἶδον. Κυανὰ κηλίδες ἐφαίνοντο ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς του· τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἐπιμυκηθῇ καὶ ἀποναρκωθῇ καθ' ὅλοκληρίαν· αἱ γνάθοι του ἐκρέμαντο ἀκίνητοι.

— „Vous voilà grande, Suzon, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ, μετὰ δυσκολίας δυνάμενος νὰ προφέρῃ τὰ σύμφωνα“ προσεπάθει ὅμως ἀκόμη νὰ μειδιᾷ: „Vous voilà grande, (τότε ἤμην δεκαοκτὼ ἐτῶν) vous allez peut-être bientôt rester seule. Soyez toujours sage et vertueuse. C'est la dernière recommandation d'un — — ἐδῶ ἔβηξε — d'un vieillard qui vous veut du bien. Je vous ai recommandée à mon frère et je ne doute pas qu'il ne respecte mes volontés . . .“ Ἐβῆξε πάλιν καὶ ἔψαυθεν ἔμφροντις τὸ στῆθος του. „Du reste j'espère encore pouvoir faire quelque chose pour vous — dans mon testament.“ Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ λέξεις ἐπληξάν τὴν καρδίαν μου ὡς δολοφόνου ἐγχειρίδιον. Ἄ, αὐτὸ ἦτο πλέον ἢ περιφρόνησις, πλέον ἢ προσβολή! Πιθανῶς ἀπέδιδε τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου ζωγραφηθεῖσαν ἔκφρασιν εἰς αἰσθημα ἄλλο — εἰς αἰσθημα εὐγνωμοσύνης ἢ θλίψεως, καθότι ὥσάν διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ μ' ἔκρουσεν ἐπὶ τοῦ ὤμου, ἐν ᾧ συγχρόνως κατὰ τὴν συνήθειάν του φιλοφρόνως μὲ ἀπώθησε καὶ μοὶ εἶπε: „Voyons, mon enfant, du courage! Nous sommes tous mortels. Et puis, il n'y a pas encore de danger. Ce n'est qu'une précaution que j'ai crû devoir prendre . . . Allez!“

Ὅπως καὶ ὅταν μὲ εἶχε προσκαλέσει μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς

Ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἐκάθησα ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἔκλαυσα πολλὴν ὥραν. Οὐτε κἀν εἶχον παρατηρήσει, ὅτι τὸ δέμα ἀπὸ τῶν χειρῶν μου κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ κύριος Ῥάτς τὸ εὔρε, τὸ ἐσήκωσεν, ἠρώτησε τί ἐσκόπευα νὰ κάμω μὲ τὰ χρήματα, καὶ τὸ ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του.

Ἡ κατάσταση τοῦ τότε ὑπέστη σπουδαίαν ἀλλοίωσιν. Μετὰ τινὰς συνδιαλέξεις πρὸς τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἀπέκτησε τὴν ἀπερίοριστον ἐμπιστοσύνην τούτου καὶ μετ' ὀλίγον ἔλαβε θέσιν ἑνωτάτου διευθυντοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογεῖται ἡ φαιδρότης του, ὁ αἰώνιος γέλως του. Ἐν ἀρχῇ ἤθελε μόνον πιδηκτικῶς ν' ἀπομιμηθῇ τὸν προστάτην του· κατόπιν ὅμως καθήνησε τοῦτο ξεῖς πλέον. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἔγινε καὶ ῥώσος πατριώτης. Διὰ τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς τὸ πᾶν ἦτον ὁ ἐθνισμός του. Ἀπεκάλει τὸν ἑαυτόν του ῥώσσον ψυχῇ τε καὶ σώματι· ἐχλεύαζε τὸν γερμανικὸν ἱματισμόν, — τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς συνείδηζε νὰ φέρῃ, — καὶ τὸν μάγειρόν του πρὸς μὲν ὁμοίωσιν τοῦ ὁποίου ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς τόσα εἶχεν ἐξοδεύσει χρήματα, ἔστειλεν εἰς ἐν ἀπομεμακρυσμένον κτήμα διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἦτον ἱκανὸς νὰ παρασκευάσῃ ἀνοῦσιν τι φαγητὸν ἀπὸ λαίμαυρος χηνῶν. Τελουμένης τῆς λειτουργίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν οὐχὶ σπανίως συνέπαλλε μετὰ τῶν φαλτῶν καὶ θῶαν τὰ καράσια συνηθροίζοντο διὰ νὰ παίξωσιν ἢ χορεύσωσι συνετραγῶδει μαζῇ τῶν, ἔκρουε τὸν ρυθμὸν καὶ ἐτοσίμα τὰς παρεῖς των. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Πετροῦπολιν ἀφήσας τὸν δειλὸν πατέρα μου ὡς ἀπερίοριστον τρόπον τινὰ κύριον εἰς τὸ κτήμα του.

Πικραὶ ἡμέραι διλψέων ἤρχισαν τῶρα δι' ἐμέ. Ἡ μόνη μου παραμυθία ἦτον ἡ μουσικὴ καὶ ἀφιερῶνθην εἰς αὐτὴν ἐξ ὅλης καρδίας. Τὸ καλὸν ἦτον, ὅτι ὁ κύριος Ῥάτς εἶχε πολλὰς ἀσχολίας, οὐχ ἦτον ὅμως εἰς ἐκείνην εὐκαιρίαν μ' ἔκαμνε νὰ αἰσθανθῶ, ὅτι μὲ μισεῖ, ὅτι κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του δὲν ἐλησμονήσῃ τὴν ἄρνησίν μου ἐκείνην. Μ' ἐσυκοφάντει ὅπου ἠδύνατο, μὲ ἠνάγκαζε ν' ἀντιγράφω τὰς μακρὰς καὶ ψευδεῖς ἐκθέσεις του πρὸς τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς καὶ νὰ διορθῶναι εἰς αὐτὰς τὰ ἀπειρα ὀρθογραφικὰ λάθη του. Ὡφειλον κατὰ πάντα νὰ τοῦ ὑπακούω καὶ υπήκουον. Μοι ἔλεγε δὲ ὅτι θὰ μὲ κάμῃ ἀπαλὴν καὶ εὐλύγιστον ὡς μετέαξιν.

— Τί ἀνυπότακταις ματιαῖς εἶνε αὐταῖς; ἐφώναζεν ἐνίοτε πρὸς ἐμέ τὸ γεῦμα, πλήττων διὰ τοῦ γρόνθου του τὴν τράπεζαν, καὶ τοῦτο ὁσάκις εἶχε πῖει προηγούμενος περισσότερον ζῦθον τοῦ συνηθούς. Μήπως νομίζετε ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι ἥσυχος ἔαν ἀρνῶμαι, ἔγω καὶ τὸ δικαίωμα — ὄχι! Πρέπει καὶ σεῖς ἔαν ἀρνῶμαι νὰ με ἠυττάξετε!

Ἡ θέσις μου εἶχε καταντήσῃ ὁπατρόπαιος, ἀνυπόφορος καὶ κατ' ἡμέραν ἠξάνεν ἐπὶ μᾶλλον ἡ πικρία μου. Κάτι τι φοβερὸν ἀνέδουε πάντοτε ἐκ νέου ἐν τῇ ψυχῇ μου. Χωρὶς ὕπνον καὶ χωρὶς φῶς διηρχόμην τὰς νύκτας καὶ ἐσεκπτόμην ἀδιακόπως περὶ τῆς τύχης μου, ἔστω δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης καὶ ἐξωτερικῆς σκοτίας ἤρχισα νὰ ὠριμάζῃ μία φρικαλέα ἀπόφασις. . . . Ἡ ἀφῆξις τοῦ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἔδωκεν ἄλλην διευθύνσιν εἰς τὰς σκέψεις μου.

Οὐδεὶς τὸν ἐπερίμενε. Τὸ φθινόπωρον εἶχεν ἤδη πολὺ προχωρήσει. Ἐγινε γνωστὸν ὅτι ἀπεχαίρετῃσε τὴν πρωτεύουσιν ἑνεκα λόγων δυσχερεσκέας· εἶχε δηλαδὴ σχηματίσει τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ λάβῃ τὴν τανίαν τοῦ παρασήμου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀντ' αὐτῆς τοῦ προσεφέρῃ μόνον μία ταμβακοθήκη. Πλήρης ὀργῆς ἐναντίον Κυβερνήσεως, ἀνικάνου νὰ ἐκτιμῇ τὰ προτερήματά του, καὶ ἐναντίον τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Πετροῦπόλεως, μὴ δεξιᾶς πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν καὶ μὴ λαβούσης μέρος εἰς τὴν ἀγανάκτησίν του, συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν οἰκονομίαν. Εἶχεν ἔλθει μόνος. Ὁ υἱὸς τοῦ Μιχαὴλ ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἀργότερον, κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ νέου ἔτους. Ὁ θετός πατήρ μου εἰργάζετο σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συμεὼν Ματθαίοβιτς, ὅστις ὁσημέραι ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτὸν πλείοτερα πράγματα. Ἐμὲ ἄφηνεν ἥσυχον, διότι δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐξοδεύῃ πρὸς τυραννίαν μου. Ὁ κύριός του δηλαδὴ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἱδρύσῃ χαρτοποιεῖον. Περὶ βιομηχανικῶν πραγμάτων ὁ κύριος Ῥάτς

οὐδὲ τὴν παραμικρὰν εἶχεν ἔννοιαν καὶ ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἐγνώριζε τοῦτο. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ θετός πατήρ μου ἦτον „ἐκτελεστής“ (λέξις τότε λίαν προσφιλέ!) ἦτον ἄλλος „Ἀρακτσεγέφ“, καὶ τοῦτο ἦτον ἀρκετόν. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ῥητῶς τὸν ἀπεκάλει „ἰδικὸν τοῦ Ἀρακτσεγέφ“, καὶ διαβεβαίων προσέδετε: „Εἴμαι εὐχαριστήμενος μὲ τὸν ζῆλον, ὅσον δ' ἀφορᾷ πρὸς τὴν διευθύνσιν, ἔγω θὰ τὴν δώσω.

Ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν φροντίδων τοῦ περὶ τοῦ ἐργαστασίου, τοῦ κτήματος, τῆς ἱδρύσεως ἰδιαίτερου γραφείου ἀνταποκρίσεις, τῆς ἐφευρέσεως νέων τίτλων κτλ. κατώρθωσε πάλιν ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς νὰ εὕρῃ καιρὸν, ὅπως στρέψῃ καὶ πρὸς ἐμέ τὴν προσοχὴν του. Ἐσπέραν τινὰ προσεκληθὴν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ξένων καὶ παρεκλήθη νὰ παίξω τὸ κλειδοκύμαλον. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἠγάπα τὴν μουσικὴν ἐτι ὀλιγώτερον τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του. Ἐν τούτοις εἶχε τὴν ἀγαθότητα νὰ μ' εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ μ' ἐνθαρρύνῃ τὴν ἐπιούσαν δὲ προσεκληθὴν εἰς τὴν τράπεζαν. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς συνωμίλησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον μετ' ἐμοῦ, μοι ἀπέτεινε ἐρωτήσεις διαφόρους καὶ ἐγέλα ἐπὶ ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ ἀποκρίσει, ἀν καὶ δὲν ἐνθυμούμαι νὰ ὑπῆρχε τι ἄξιον γέλωτος ἐν αὐταῖς, καὶ συγχρόνως μὲ προσέβλεπε μὲ τόσον ἀλλόκοτα βλέμματα. . . . αὐτὸ μοι ἦτο πολὺ ὀχληρόν. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποφέρω τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτους μὲ τὴν εἰλικρινὴ τῶν ἔκφρασιν καὶ τὴν ζωηρὰν λάμψιν τῶν, διότι μοι ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὡς ἂν ὑπὸ τὴν εἰλικρινείαν ταύτην νὰ ἐκρύπτετο κατὶ κακόν, ὡς ἂν ὑπὸ τὴν ζωηρὰν ταύτην λάμψιν νὰ περιεκάλυπτε τὴν ψυχὴν του βαθὺ σκότος.

— Ἀναγνώστριάν μου βεβαίως δὲν θὰ σᾶς κάμω, εἶπε τελειῶν τὸν λόγον του καὶ θέλων οἶσιναι νὰ ἐξαλείψῃ τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν, ἣν εἶχε προσενηῖσει ἐπ' ἐμοῦ. Δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἔγινε ἀκόμη τυφλὸς καὶ δύναμαι μόνος μου νὰ διαβῶμαι ἕνα τσάι ὅμως ἀπὸ τὸ χέρι σας θὰ τὸ πῶ μὲ περισσότεραν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐπίσης μὲ ἡδονὴν θὰ σᾶς ἀκούω νὰ παίξετε τὸ πιάνο.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτρωγον πάντοτε εἰς τὴν τράπεζάν του καὶ ἔμενον ἐνίοτε εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ξένων μέχρις ἐσπέρας. Ὅπως καὶ ὁ θετός μου πατήρ προσεληκυσσά καὶ ἐγὼ τὴν εὐνοίαν του· δὲν ἠσθάνθη ὅμως χαρὰν ἐπὶ τούτῳ. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς, νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἐφέρετο πρὸς ἐμέ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ. Ἀμυδρὸν τι ὅμως προαίσθημα μοι ἔλεγεν, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὑπῆρχε κατὶ, τὸ ὁποῖον μὲ ἀπετροπίαζε, μὲ ἐτρόμαζε. Αὐτὸ τὸ κατὶ δὲν ἐξεδηλοῦτο εἰς τοὺς λόγους του, ἀλλ' εἰς τὸν βδελυρὸν γέλωτά του, εἰς τοὺς ἀπαισίους τοῦ ὀφθαλμοῦ. Οὐδέποτε εἶπε τι

πρὸς ἐμέ περὶ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ μοι ἐφαίνετο ὅτι τὴν τοιαύτην συνωμίλιαν δὲν ἀπέφευγεν, ὅπως μὴ ἀφυπνίσῃ τὸν ἐμὸν φιλοδόξου ἰδέαν ἢ ἀξιώσεις, ἀλλὰ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, περὶ τοῦ ὁποίου τότε καμμίαν ἐγὼ ἔννοιαν εἰσέτι εἶχον, ὅστις ὅμως διηγείρεν ἐν ἐμοὶ παραδόξους ἰδέας καὶ μ' ἔκαμνε νὰ ἐρυθριῶ. . . . Τὰ Χριστούγεννα ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Μιχαὴλ.

Ὡ, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω ὅπως ἤρχισα. Αἱ ἀναμνήσεις εἶνε παραπολὺ ἀλγεινὰ δι' ἐμέ. Κυρίως δὲ τῶρα μοι εἶνε ἀδύνατον νὰ τὰς διηγηθῶ ἀταράχως. . . . Καὶ πρὸς τί νὰ τὸ ἀποκρύψω; ἠγάπησα τὸν Μιχαὴλ, καὶ αὐτὸς ἠγάπησεν ἐμέ.

Δὲν θὰ διηγηθῶ πῶς συνέβη τοῦτο. Ἀχ, πόσον ζωηρῶς ἐνθυμούμαι ἀκόμη τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν, ὠραίος καὶ ὑψηλός, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον φέρων σισύραν παρυσιασμένην διὰ μετώξης καὶ χειμερινὰ ὑποδήματα (ἐκαθήμην τότε παρὰ τὸ κλειδοκύμαλον καὶ ἔπαιζον μίαν ὥδην τοῦ Βέμπερ), πῶς κατόπιν ἀπετίναξε τὴν πάχην ἀπὸ τοῦ ἐκ δέρματος λευκοῦκτιδος πύλου του, καὶ πρὶν ἢ προχωρήσῃ πρὸς τὸν πατέρα του ἔρριπεν ἐπ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ ἐκθαμβὸν βλέμμα. Καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ταύτης δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ τὸν λησμονήσω, δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποδιώξω ἀπὸ τοῦ νοῦν μου ἐκεῖνο τὸ νεανικὸν καὶ πλήρες ἀγαθότητος πρόσωπον. ἤρχισα νὰ ὁμιλῇ — καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἔκαμνε νὰ τρέμῃ ἐκαστὴ χορδὴ τῆς καρδίας μου — ἀνδρική, γλυκεῖα φωνὴ καὶ εἰς ἕκαστον φθόγγον προδίδουσα ψυχὴν καθάραν καὶ εἰλικρινή! Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς

ΕΝΑΥΜΑΣΙΑ ΓΑΛΛΙΑΔΟΣ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Οὐγενόττων (ἴδ. σ. 106).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΝ ΒΛΑΣΤΗΣΕΙ.

Εικὼν τῆς κυρίας Ἑλένης Stromeyer.

βιτε ἦτο πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ υἱοῦ του. Τὸν ἐνηγκαλίσθη ἐρωτήσας ὅμως συγχρόνως: — „Δεκατέσσαρες ἡμέρας; Ἔσθη δὲν εἶνε; Ἐπ' ἀδεία; Πῶς;“ Καὶ μὲ διέταξε ν' ἀποσυρθῇ.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκαθήμην εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἐβλεπον ἕξω τὰ φῶτα, τὰ ὁποῖα ἐκινούντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Συμεὼν Ματ-

θαίοβιτε. Οἱ ὀφθαλμοί μου τὰ παρηκολούθουν καὶ τὰ ὄψα μου ἠκροάζοντο τὰς νέας ταύτας καὶ ἀγνώστους φωνάς· ἡσανόμην ἔλξιν τινα πρὸς τὴν ζωηρὰν ταύτην ταραχὴν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μου μέσα ἤρχισεν ἐπίσης νὰ κινῆται τι νέον, ἀγνωστον, φωτεινόν.

[Κατὰ τὸν Τουγγίσιεφ.]

(ἔπεται συνέχεια.)

Η ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝῶ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1685 ἐπεκράτει μεγάλη ταραχὴ καὶ ἀνησυχία μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ὀλιγαριθμοῦ παροικίας, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν εἶχον σχηματίσει ἐν Βερολίνῳ διαμαρτυρούμενοι Γάλλοι. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἔκουσίως εἶχον μεταναστεῦσαι εἰς Γερμανίαν, τὰ δὲ λοιπὰ εἶχον βιασθῇ νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πατρίδα των πρό τινων ἐνιαυτῶν, ὅπως ἀποφύγῃσι τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταδυναστεύσεις, εἰς αἷς ὑπέκειντο ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ δόγματός των. Ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ διαμαρτυρουμένου ἡγεμόνος τοῦ Βρανδεβούργου ἠδύναντο ἐν εἰρήνῃ νὰ λατρεύσιν τὸν Θεόν, ὅπως ἂν ἤθελον, καὶ ἀκωλύτως νὰ ἐργάζωνται. Ἦδη ὅμως τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐπίεζε θλίψις καὶ φόβος, διότι ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ εἰδήσεις εἶχον φθάσει εἰς τὰ ὄψα των καὶ ἐν τῇ συνεδρίᾳ, εἰς ἣν εἶχον συνέλθει ἅπαντα τὰ μέλη τῇ 25. Σεπτεμβρίου, ἐπρόκειτο νὰ συσχεφθῶσι περὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν καθ' ἑκάστην ἀφικνουμένων γάλλων ἀδελφῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἐνεκα τῶν ἐν τῇ πατρίδι διωγμῶν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἠῤῥαυε.

Καὶ πραγματικῶς ὅ,τι μετὰ φόβου οἱ συσχεπτόμενοι προέβλεπον, τοῦτο ἐπρεπε μετ' ὀλίγον καθ' ὁλοκληρίαν νὰ πραγματοποιηθῇ. Τὴν ἀντὶ τόσου αἵματος καὶ ἀγῶνων ἐξαγορασθεῖσαν ἀναγνώρισιν τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων των, ἣν ἐκήρυττε καὶ τὸ διάταγμα τῆς Νάντης, ἐπέπρωτο πάλιν νὰ καταπατήσῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, δι' ὃν ὁ νόμος, ὁ προστατεύων μυριάδας ἀσθενῶν πλασμάτων, εἶχε πλέον σημασίαν ἀπλοῦ χάρτου. Καθ' ὃν χρόνον τὰ μέλη τῆς τότε γαλλικῆς παροικίας ἐν Βερολίνῳ εἶχον ἐγκαταλίπει τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας, αἱ καταπίσεις, εἰς αἷς ὑπεβάλλοντο οἱ ἀπόγονοι τῶν Οὐγενόττων, περιωρίζοντο μόνον εἰς ἀπλὰς μηχανορραφίας, οἱ διωγμοὶ συνέκειντο μόνον εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νὰ ψάλλωσι τοὺς ψαλμοὺς ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις των καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν των, νὰ διακόπτωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς τελετάς των, ἅμα ὡς διέβαινε πρὸ αὐτῆς λιτανεῖα τις τῶν καθολικῶν, νὰ ἐνταφιάζωσι τοὺς νεκροὺς των μόνον τὴν πρωΐαν ἢ τὸ ἑσπέρας, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, κτλ.

Διὰ τῶν περιορισμῶν τούτων ὅμως δὲν ἠδύναντο παρὰ μόνον οἱ ἀσθενέστεροι τὸ φρόνημα νὰ ἐκφοβισθῶσιν. Οἱ διωγμοὶ λοιπὸν μετ' ὀλίγον ἔλαβον δεινότερον χαρακτῆρα καὶ μάλιστα ὅταν Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ἐξέπεμψεν ὁλόκληρα συντάγματα, ὅπως διὰ τῆς βίας ἐξαναγκάσῃ τοὺς ἄλλοπίστους ν' ἀπαρνηθῶσι τὰ ξένα των δόγματα. Οἱ στρατιῶται οὗτοι ἐντὸς βραχείας χρόνου κατέστρεφον τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας τῶν Οὐγενόττων, τοὺς ἐμμένοντας ἐν τοῖς δόγμασι των ἄνδρας ἔσυρον εἰς τὴν εἰρκτὴν, τὰς δὲ γυναῖκας συνώδευον εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ τὰ ἀποτρόπαια ταῦτα ἔχνη τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ ἠκολούθησαν μετὰ μικρὸν χυδαῖα πάθη καὶ αἰσχρὰ πλεονεξία. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τούτου χρησιμεύει μία ἐπιστολὴ τῆς Κυρίας Μαιντενὼν πρὸς τὸν ἀδελφόν της, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχε λάβει δωρεὰν 800,000 σκούδων. — „Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, σὲ παρακαλῶ νὰ μεταχειρισθῇς καλῶς τὰ χρήματα ταῦτα. Τὴν σήμερον

ἀντὶ μηδαμιοῦ ποσοῦ δύναται τις νὰ ἀγοράσῃ γαίαν ἐν Ποατοῦ, ἢ δὲ ἀπελπισία θὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Οὐγενόττους νὰ πωλήσωσι μετ' ὀλίγον τὰ δύο τρίτα ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Διὰ τοῦτο πολὺ εὐκόλως δύνασαι τῶρα νὰ ἀγοράσῃς ἐν Ποατοῦ ἐν λαμπρὸν κτῆμα“.

Ἐν ᾧ λοιπὸν οἱ καθολικοὶ ἐν Γαλλίᾳ οὕτω διενέμοντο τὰ λάφυρα, κατὰ χιλιάδας ἐφευγον οἱ καταπιεζόμενοι εἰς τὰς γείτονας χώρας, πολλοὶ δ' ἐξ αὐτῶν εὗρισκον καταφυγὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βρανδεβούργου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος Φρειδερίκου Γουλιέλμου. Οἱ πλεῖστοι ὅμως αὐτῶν εἶχον σώσει μόλις τὴν ζωὴν των μόνον, ἢ δὲ μικρὰ τοῦ Βερολίνου γαλλικὴ κοινότης περιῆλθε μετ' ὀλίγον εἰς τελείαν ἐνδειαν παντὸς βοθητικοῦ μέσου. Καὶ εἰς τὴν δεινὴν ταύτην περίστασιν ὁ συνετὸς γερμανὸς ἡγεμὼν ἔσπευσε νὰ προσέλθῃ ἐπίκουρος τῶν φυγάδων καὶ παρέσχεν αὐτοῖς ὅλας τὰς δυνατὰς εὐκολίας, ὅπως ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις καὶ χωρία.

Ἐν ᾧ ἐν Γερμανίᾳ οἱ δυστυχεῖς οὗτοι εὗρισκον καταφυγίον καὶ προστασίαν, ἐν Γαλλίᾳ ὁ φανατισμὸς τῶν ἱερέων καὶ τοῦ ὄχλου ἀπεφάσισε τὴν ἐντελῇ αὐτῶν ἐξολόθρευσιν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ'. ἐκήρυξε τὴν ἀναίρεσιν τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης, ἀπηγόρευσε τὴν μετανάστευσιν καὶ πᾶσαν τελετὴν κατὰ τὰ δόγματα τῶν διαμαρτυρουμένων. Ἦδη οὐδὲν ἄλλο ἐναπέμεινεν εἰς τοὺς Οὐγενόττους παρὰ ἢ νὰ φύγῃσι κρυφίως ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ζωῆς των, ἢ νὰ μείνωσι καὶ νὰ ὑποστῶσι τὸν διὰ τῆς λαίμητόμου, ἢ ἐν τοῖς κατέργοις θάνατον.

Περὶ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἐξέδωκε καὶ ὁ Φρειδερίκος Γουλιέλμος τὸ διάταγμα τοῦ Πότσδαμ, δι' οὗ παρεῖχεν εἰς τοὺς φυγάδας ἐλευθερίαν, προνόμια καὶ ἐξαιρετικὰ δικαιώματα, ἐν Φραγκφούρτῃ δὲ καὶ Ἀμστελδάμῳ καὶ Ἀμβούργῳ ἱδρυσεν ἰδιαιτέρας συναγωγὰς, ὁπόθεν ἐστελλοντο οἱ φυγάδες εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Βρανδεβούργου. Ἐνταῦθα ἐδίδοντο αὐτοῖς „ἐρημοὶ τόποι“, κῆποι, λειμῶνες, ἀγροὶ καὶ νομαί, „ἡρειπωμένοι οἰκίαι“ καὶ ξύλα καὶ ἄσβεστος καὶ ἄλλο ὕλικόν πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τελεία ἀσυδοσία ἐπὶ ἕξ ἔτη. Φρονίμως ποιῶν ὁ μέγας Ἐκλέκτωρ δὲν διέσπειρε τὰς 20,000 γάλλων μεταναστῶν εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ κράτους του, ἀλλὰ συνήνωσεν αὐτοὺς εἰς μεγάλας ἀποικιακὰς ομάδας, οὕτω δὲ ἐσχηματίσθησαν τοιαῦται κοινότητες ἐν Καϊνιξβέργῃ, ἐν Μαγδεβούργῳ, ἐν Ἀλλῃ, ἐν Στενδάλῃ, ἐν Κλέβῃ κτλ.

Τὸ Βερολίνον ἀπετέλει τὸ κέντρον τῶν διαφορῶν τούτων ἀποικιῶν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπέκτησε τόσῃν σπουδαιότητι, ὅσῃν οὐδ' ἄπασαι αἱ ἄλλαχοῦ τῆς Γερμανίας, συνηνωμένα. Ἡ ἱστορία δὲ μᾶς διδάσκει, ὅτι οἱ γάλλοι οὗτοι ἀποικοὶ μεγάλῃν ἐξήσκησαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς διὰ τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου ὅλως ἐρημωθεῖσης τότε Γερμανίας. Ἐν τοῖς „Ἀπομνημονεύμασιν“ αὐτοῦ ὁ μέγας Φρειδερίκος λέγει: „Οἱ Οὐγενόττοι συνετέλεσαν νὰ συνοικίσωμεν πάλιν τὰς ἐρημωθείσας πόλεις μας καὶ μᾶς ἐδίδαξαν τὴν βιομηχανίαν“, ἐν τινὶ δ' ἐπιστολῇ του πρὸς τὸν δ' Ἀλαμπέρτην γράφει: